

ГЛОБАЛЬНІ БІБЛІОГРАФІЧНІ ПРОЕКТИ МІЖНАРОДНОЇ АСОЦІАЦІЇ МУЗИЧНИХ БІБЛІОТЕК, АРХІВІВ ТА ДОКУМЕНТАЦІЙНИХ ЦЕНТРІВ (ІАМЛ)

Однією з найавторитетніших міжнародних інформаційних організацій сьогодні є *Міжнародна асоціація музичних бібліотек, архівів та документаційних центрів (ІАМЛ) (International association of music libraries, archives and documentation centres – IAML)*, заснована 1951 р. з метою розвитку міжнародного співробітництва всіх закладів та організацій світового співтовариства у царині культури, мистецтва, науки, які мають великі зібрання і цінні колекції творів музичного мистецтва [4].

На сучасному етапі пріоритетним напрямом діяльності ІАМЛ є підготовка чотирьох міжнародних бібліографічних серій (т. зв. «чотири Р»), що вміщують бібліографічні відомості про музичні матеріали, які зберігаються в бібліотеках, музеях, архівах, приватних колекціях різних країн світу [1, с. 5-8]. Проекти реалізуються національними робочими групами, що утворюються, як правило, у національних бібліотеках або музикологічних інститутах, і працюють під керівництвом міжнародних центрів, відповідальних за збір та координацію співробітництва.

Міжнародний репертуар музичних джерел (RISM) (Répertoire international des sources musicales – RISM) – глобальний бібліографічний проект, започаткований 1952 р. у Парижі (Франція) під патронажем Міжнародного товариства музикознавців. Метою проекту є облік музичних джерел (рукописних та стародруків (до 1800 р.), а також лібрето), що представлені різними видами документів, епохами та явищами у світові музичній культурі. Сьогодні бази даних проекту містять більше 0,5 млн. бібліографічних записів музичних творів, що належать біля 15 тис. композиторам. Інформація надходить з 575 бібліотек та інформаційних установ 35 країн.

Друковані каталоги RISM виходять у трьох серіях:

- *алфавітна серія А* виходить у двох частинах: *A/1* (видавництво «Barenreiter-Verlag» в Касселі) вміщує відомості про друковані музичні твори та окремі відбитки до 1800 р., *A/2* (видавництво «K.G.Sauer-Verlag» в Мюнхені) представляє дані про рукописні музичні твори;

- *систематична серія В* (видавництво «G. Henle-Verlag» в Мюнхені) поділяється 12 підсерій;

- *серія С* (видавництво «Barenreiter-Verlag» в Касселі) – це довідкове видання, що містить інформацію про музичні наукові бібліотеки світу.

З 1995 р. бази даних видаються на CD, з 1999 р. – доступні у глобальній мережі Інтернет.

Робота над RISM супроводжується вирішенням низки складних методологічних проблем як музикознавчого, так і бібліографічного характеру. Найважча з-поміж них – визначення хронологічних меж [2, с. 142].

1966 р. був започаткований *Міжнародний репертуар музикознавчої літератури (RILM) (Répertoire international de littérature musicale – RILM)*, метою якого є видання міжнародного реферативного журналу музикознавчої літератури (інформація надходить від 60 національних комітетів). Сьогодні база даних RILM вміщує більше 700 тис. записів, представлених 214 мовами 151 країни світу. Щорічно база даних поповнюється майже на 30 тис. записів. У каталозі RILM мовою оригіналу відображені бібліографічні описи книг, збірників, періодичних видань (більше 11 тис. назв), електронних ресурсів, дисертацій та інших документів. Бібліографічні описи супроводжуються англійськими рефератами (перевага надається інформаційним).

Однією з найскладніших теоретико-методологічних проблем проекту є вирішення питання відбору літератури для реферування [2, с. 143].

Цінним надбанням проекту є розробка галузевих предметних рубрик (біля 1400), які демонструють широкі міжпредметні зв'язки музикознавчої літератури з антропологією, архітектурою, історією мистецтв, хореографічними студіями, театрознавством, бібліотекознавством, літературознавством, педагогікою, психологією, фізикою, філософією, соціологією, терапією тощо.

Окрім видання реферативного журналу, в рамках проекту здійснюються й інші дослідження. Наприклад, світовою громадськістю був високо оцінений анотований бібліографічний покажчик праць музичних конференцій «Speaking of Music: Music Conferences, 1835–1966».

Метою *Міжнародного репертуару музичної іконографії RIdIM (Répertoire international d'icongraphie musicale – RIdIM)*, який був започаткований 1971 р., є документування образотворчих матеріалів, що мають безпосереднє відношення до музики і хореографічного мистецтва (малюнки, гравюри, картини, скульптури тощо). База даних містить зображення музичних інструментів, музикантів, виконавців, меценатів, видавців, виробників музичних інструментів, обладнання та ін.

Візуальні джерела є важливими ресурсами з історії музики, її вивчення у культурному і соціальному контексті. Вони становлять особливий практичний інтерес для виробництва сучасних музичних інструментів та реставрації старовинних.

RIdIM проводить активну діяльність у сфері захисту візуальних музичних культурних цінностей як невід'ємної складової світової культурної спадщини.

Варто відзначити плідну наукову (конференції, наради, семінари, тренінги) та видавничу діяльність, яка здійснюється в рамках проекту

(періодичні видання «*Imago musicae*», «*RidIM Newsletter*», різноманітні бібліографічні покажчики) [3, с. 52].

Наймолодший проект ІАМЛ – *Міжнародний репертуар музичної періодичної літератури (РІПМ) (Répertoire international de la press musicale – RIPM)* – започаткований 1987 р. під егідою ЮНЕСКО. У проєкті беруть участь 15 країн світу. Сьогодні результатом його діяльності є 684 тис. анотованих записів, об'єднаних у 284 томах (наявні також електронні версії), які розкривають зміст 189 провідних музичних періодичних видань 1800-1950 рр.

Розвиток музичного романтизму поєднався з паралельним розквітом музичної журналістики, що сприяло створенню великої кількості спеціалізованої періодики – від 2000 назв у 19 ст. до 4500 назв станом на 1950 р.

Найбільшою проблемою проєкту РІПМ є відсутність музичних періодичних видань цього періоду у фондах більшості бібліотек світу, що значно ускладнює роботу [4].

Покажчики, що видаються у рамках глобальних бібліографічних проєктів ІАМЛ, є цінними джерелами, які з науковими, навчальними, практичними, дозвілєвими цілями активно використовують у своїй діяльності музиканти, виконавці, музикознавці, бібліотекарі, студенти, видавці, музичні антиквари, книготорговці.

Список використаних джерел

1. Лаптева, Т. *Международная ассоциация музыкальных библиотек, архивов и документационных центров (IAML) – уважаемый член международного сообщества / Т. Лаптева // Новости Рос. ком. ИФЛА. – 2001. – № 39. – С. 4-9.*
2. *Международная ассоциация музыкальных библиотек, архивов и центров документации: основные направления деятельности, проекты / реф. Т.А. Недашковой // Б-ки за рубежом: сборник. – М., 2003. – С. 140-145.*
3. Baldassarre, A. *Répertoire International d'Iconographie Musicale (RidIM): Three years of new activities / A. Baldassarre // Fontes Artis Musicae. – 2008. – Vol. 55, no. 1. – P. 51-52.*
4. *International association of music libraries, archives and documentation centres [Electronic recourse]. – Electronic data. – [S. l.], [s. n.]. – Mode of access: World Wide Web: URL: <http://www.iaml.info/>. – Eng., fr., germ. – The title from the screen. – Bibliogr. description based on: 01.06.2013.*